

І сукому  
наугайтесь,  
ні свого не  
цурайтесь...  
Т. ШЕВЧЕНКО

# СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК



# SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редкація і Адміністрація  
"Свобода", 81-83 Grand St.  
Jersey City, N.J. 07308  
Телефони: (201) 454-0237  
(201) 454-0807  
в Нью Йорку (212) 227-4128  
УРСР: (201) 451-2300  
в Нью Йорку (212) 227-5250  
(212) 227-5251

РІК LXXXII Ч. 14 ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК ВІВТОРОК, 21-го СІЧНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, JANUARY 21, 1975 No. 14. VOL. LXXXII.

## 22 - ГО СІЧНЯ: ВСЕНАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

МОЛИТВАМИ ТА ЗАЯВАМИ ЗАКОНОДАВЦІВ У КОНГРЕСІ, ПРОКЛЯМАЦІЯМИ ДНЯ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГУБЕРНАТОРАМИ І ПОСАДНИКАМИ ТА УКРАЇНСЬКИМИ ПРАПОРАМИ, ПОРУЧ АМЕРИКАНСЬКИХ, НА КАПІТОЛЯХ СТЕЙТІВ І РАТУШАХ МІСТ, МОЛИТВАМИ В ЦЕРКВАХ ТА ЧИСЛЕННИМИ ІМПРЕЗАМИ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ ТА ЇХ СПІВГРОМАДЯНИ ВІДЗНАЧАЮТЬ РОКОВИНИ ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

### Губернатор Брендан Бірн, мейори міст стейту Нью Джерсі проголошують 22-го січня Днем Української Незалежності

Трентон, Н. Дж. — Губернатор Брендан Бірн, а в слід за ним мейори міст стейту Нью Джерсі проголосили 22-го січня „Днем Української Незалежності“, закличаючи всіх громадян приєднуватися до громадян українського походження до відповідного відзначення 57-их роковин проголошення української незалежності. Губернатор Бірн мав підписати прокламацію в Трентоні, Н. Дж. столиці стейту, у вівторок, 21-го січня, в присутності численної делегації із представників українських громад в Нью Джерсі. Губ. Бірн рідко дотримується український свято-жовтий прапор повивав поруч американського на щоглі стейтського капітолію в середу, 22-го січня.

В понеділок, 20-го січня, така ж церемонія підписання прокламації відбулася в ратуші Джерсі Сіті, Н. Дж. Офіційна церемонія ввішнення українського та американського прапорів в цьому місті, відбувається в середу 22-го січня, о год. 10-ій раню.

### НЬО ЙОРК

Нью Йорк. — Святування Дня Української Незалежності відбувається тут у неділю, 26-го січня ц. р. в залі Джудіа Річман Гайскул при 67-ій вулиці між 1 і Авеню о год. 4-й по полудні. В Академії виступає перший раз перед українською публікою солістка Львівської опери і Большого театру в Москві меццо-сопрано Рената Бабак, яка недавно вбрала волю і переїхала тепер на Захід. В суботу, 25-го січня о год. 12-й дня відбувається протестна демонстрація авіама в обороні українських політичних в'язнів. Подібна демонстрація, мовчазний похід зі свічками, відбується в неділю по закритті Академії. Головним промовцем в Нью Йорку буде заступник президента УНР в екзилі проф. М. Степаненко. Підписання Проклямації Дня Української Незалежності відбувається в Нью Йорку в середу, 22 січня ц. р. о год. 3:30 по полудні в Блу рум у міській ратуші. У підписанні візьмуть участь мейор міста А. Вім, високі урядові міської управи і представники українських суспільно-громадських і молодіжних організацій.

### ЧИКАГО

Чикаго. — Місцевий Відділ Українського Конгресового Комітету повідомляє, що відзначення Дня Української Незалежності відбуватиметься в неділю, 26-го січня о год. 5:30 по полудні в „Фонтана д'Ор“ при 6425 Вест Гренд Авеню. В часі святкування буде вручено відомому приятелю українців конгресменові Едвардові Дж. Дервінському грамоту „Людини року“ за його заслуги та співпрацю з українською організацією громадою та його всебічну підтримку для українського народу у боротьбі за державну

### БОСТОН

Бостон, Масс. — В середу, 22-го січня тут о год. 12 по полудні відбувається церемонія піднесення українського національного прапору на ратуші міста з відповідною програмою та виступом стейтських і міських представників. Там же ж буде проголошено 22-січня Українським Днем в Бостоні та в Массачусетс взагалі згідно з прокламаціями, що їх видав губернатор Майкел С. Дукакіс, мейор Кевін Вайт та Міська Рада. В неділю, 26-го січня відбувається велика Академія о год. 4 по полудні в залі української православної громади св. Андрія. Доповідь виголосить інж. Конрад Гусак, голова Відділу УККА. Після доповіді відбувається мистецька програма.

### ФІЛАДЕЛЬФІЯ

Філадельфія. — Свято Дня Української Незалежності у Філадельфії, Па., по його організує Відділ Українського Конгресового Комітету відбувається в неділю, 26-го січня ц. р. о год. 5:00 по полудні в залі Кук Гайскул при Лавден і Олд Порк Рд. (Північна Філадельфія). Академію поведуть Богослуження, які будуть відправлені в українському католицькому Соборі о год. 12:00 дня, а в українській православній Катедрі о год. 10:00 перед полуднем. В програмі академії візьмуть участь: д-р І. Скальчук, ред. Я. Гайвас, хор „Прометей“ під керівництвом М. Дябога, артистка В. Левичка, соліст-балетист з Англії В. Луція, І. Чума, Г. Мазурок, І. Мірчук, О. Збір і Р. Кайницький.

### ДЕТРОЙТ

Детройт, Міч. — Діловий Комітет святкування Дня Української Незалежності в Детройті, Міч. поробив старання перед конгресменами і сенаторами стейту Мічиген, щоб вони у відповідному часі зайняли слово в Палаті Репрезентантів і Сенаті в користь української визвольної справи. Губернатор стейту і посадики Детройту та 22-ох інших міст і містечок, що входять до метрополії Детройту, проголосять день 22-го січня Днем Української Незалежності. Святочна Академія для української громади відбулася вніє 19-го січня.

### НЬО ГЕЙВЕН

Нью Гейвен, Конн. — Місцева громада в Нью Гейвен, Конн. під проводом управи Відділу УККА широко відзначитиме День Української Незалежності. Ше 6-го січня ц. р. посадики міста Нью Гейвену Бартоломею Ф. Гайда підписав в присутності десятичленної делегації, яку очолював голова Відділу УККА д-р М. Снігурович, Проклямацію Українського Дня, яка буде формально проголошена в середу 22-го січня. Подібну Проклямацію підписав губернатор стейту Коннектикат Елла Т. Граско на капітолію в Гартфорді. На другий день будуть вивішені в зазначених містах українські національні прапори на місцях ратушах. В неділю, 26 січня відбувається Січнева академія в Українській Централі, на якій промову виголосить д-р Богдан Шебунчак.

### КАРТЕРЕТ

Картерет, Н. Дж. — Громада в Картереті святкуватиме День Української Незалежності в неділю, 26-го січня. Цього дня, після ранішніх Богослужб о год. 3 по полудні в приміщенні Української Централі св. Дмитрія при Рузвелт Авеню відбується святочна академія. Доповідь виголосить: Архипіскоп У ПЦР євкв Марко — англійською мовою та інж. Вол. Янів — українською мовою. Після доповіді буде мистецька програма. Представники громади і духовенства ще 10 січня відбули довшу аудієнцію в посадики міста Картерету Івана Феніка, який підписав при тому прокламацію Дня Української Незалежності і зарядив вивішення 22-го січня українського національного прапору на ратуші міста.

### ОЛВАНСЬКА ОКРУГА

Трой, Н.И. — Січневі роковини в Олванській окрузі відзначає в неділю 2 лютого о год. 3:00 по полудні в залі Українського Громадянського Клубу у Вотервіль заходами Округного комітету відділу УККА: Амстердам, Вотервіль, Когове, Трой. Мистецьку програму влаштовують силами молодіжних організацій СУМА і Пласт та жіночого округного хору.

### НЬОАРК-ІРВІНГТОН

Ірвінгтон. — Відзначення Дня Української Незалежності в Ньюарку-Ірвінгтоні, Н. Дж. відбувається в неділю, 26-го січня ц. р. о год. 4:30 по полудні в залі Вайлсбург Гайскул при Айві вулиці в Ньюарку, що знаходиться недалеко української католицької церкви св. Івана Хрестителя.

### КЛІАРК, Н.Дж.

Кларк, Н.Дж. — Посадики міста Кларк Бернард Г. Ярусевич підписав прокламацію Дня Української Незалежності 9 січня. Згідно з програмою відзначення Січневих роковин, 22 січня буде вивішений на міській ратуші український національний прапор.

### Обстріляно українську секцію совєтської місії до ООН

Нью Йорк. — У неділю, 19 січня, кількасот членів Жидівської Оборонної Ліги під проводом рабина Меєра Кагане демонстрували коло совєтської місії до Об'єднаних Націй, протестуючи проти переслідування жидів у Совєтському Союзі. В наслідок ударів між членами цієї Ліги і поліціями, арештовано самого рабина Кагане та 47 демонстрантів. Того самого дня рано невідомі особи обстріляли 5-й поверх совєтської місії, на котрому знаходиться приміщення місії Української ССР до ООН. Ніхто не був поранений і заподіяна шкода була міні-

### ГОЛОВНИ БУДІВНИЧІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ



Головний Отаман Симон Петлюра Перший президент УНР проф. Михайло Грушевський

### ЗВЕРНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА НА БАТЬКІВЩИНІ І НА ЧУЖИНІ!

3 нагоди всеукраїнського національно-державного свята — проголошення Самостійності і Соборності Української Народної Республіки 22 січня 1918 і 1919 років — переслало наш палкий привіт і найкращі побажання. Насамперед переслало наш сповнений подиву, але разом і болю, побажання всім непохитим борцям за волю нашого народу на батьківщині, всім тим, що караються у в'язницях і на засланнях новітньої тюрми народів, яка існує тепер під назвою ССРСР. Вітаємо всіх тих українців у діспорі, а насамперед нашу молоддь, що своїми протестами, демонстраціями і невпинною оборонною акцією солідаризується з нескореними нашими патріотами, які у різних формах борються за права нашого народу в умовах терористично-тоталітарного режиму російсько-совєтської окупації в Україні. Вітаємо все наше громадянство, всіх українців і українок на батьківщині і поза її межами.

В ці тяжкі часи, коли держави західного світу шукають домовлення і приязні з нашими поневоловцями, а Кремль посилює свій терористичний наступ на всі поневолені народи — в цей час ми не повинні зневіриватися і втрачати віру в світле майбутнє Української Нації. Всі поневолені Московією народи, як і народ український, не повинні борючись за свободу, демократію і національно-державну незалежність. Тож неминуче повинні прийти час, коли над ними уярмленими народами засяє золоте сонце свободи і визволення, коли впаде деспотична російсько-совєтська імперія.

Ми закликаємо всіх українців і українок — де б вони не перебували — витривати на позиціях активної боротьби і твердо вірити в здійснення нашої остаточної Меті: відновлення суверенної і соборної, народоправної Української Держави, яка вже майже 60 років тому була встановлена свободним волевиявленням українського народу у формі Української Народної Республіки і за яку велась і ведеться невпинна боротьба. Слава Україні, слава борцям за волю і незалежність Батьківщини!

За Державний Центр Української Народної Республіки:

Микола Ливчицький  
Президент Української Народної Республіки в екзилі

Микола Степаненко  
Віцепрезидент

Спирідон Довгаль  
Голова Української Національної Ради і Член Президії УНР

Василь Федорчук, Теофіл Леонтий  
Голова і Урядувий Голова Виконавчого Органу та Член Виконавчого Органу УНР

Мюнхен, 1975

### КИТАЙСЬКИЙ НАРОДНИЙ КОНГРЕС ПЕРЕОБРАВ ЧЖОУ ЕН-ЛЯЯ НА ПРЕМ'ЄРА

Пекин. — Минулого тижня тут відбувся давню заповідуваний Крайовий Народний Конгрес, формально затвердивши керівництво державою за Чжоу Ен-ляем, якого переобрано на прем'єр-міністра Китаю. Чжоу Ен-лай виступав в Конгресі з головною програмною промовою, накресливши проєкт зовнішньої і внутрішньої політики Китаю. Найбільш знаменним було те, що на Конгресі не був призначений голова Китайської компартії Мао Тсе-тунг, а в опублікованих документах немає ніде згаданого його прізвища, не враховуючи згадки про „думки Мао“, які нібито лягли в основу рішень Конгресу і нової конституції. Новий китайський уряд крім Чжоу Ен-лая включав ще 12 заступників прем'єра та 29 міністрів. Ознайомлені із ситуацією в Китаї спостерігачі інформують, що склад уряду виявив повну контролю в державі Чжоу Ен-лая. Вперше обсяджено пост міністра оборони, назначивши на цей пост Ся Чен-вінга, ветерана т. зв. Довгого маршу і маршала Китайської народної армії. Досяг він виконував функції заступника міністра оборони після ліквідації маршала Лінь Піао, який нібито мав організувати змову проти Мао і загинув у літальній катастрофі намагаючись втекти з Китаю до Монголії. В новому уряді не займає ключевих позицій т. зв. шангайська група Ван Гунг-вана, одного з найвідоміших китайських активістів, який померав в британському політичному гезоні в 1973 році.

### Здогади на тему Брежнєва продовжують

Москва. — У той час, коли совєтські офіційні і неофіційні чинники продовжують зберігати повну мовчанку щодо стану здоров'я Л. Брежнєва, на Заході поширюються здогади вже навіть про те, що Брежнєв не є більше при владі в ССРСР. Це дійсно, незважаючи на те, що совєтська преса постійно вказує на „керівну роллю Брежнєва в ССРСР. У вівторок 14 січня в Києві промовляв, наприклад, перший секретар ЦК КП України і член московського політбюро ЦК КПСС В. Щербинський, який говорив про Брежнєва, що він, мовляв, керує КПСС у підготовці до 25 партійного з'їзду в 1976 році.

### В Україні викрито нові родовища природного газу

Київ. — „Радянська Україна“ з 10-го січня ц. р. інформує, що в багатьох місцевостях України геологи віднайшли нові родовища природного газу, які даватимуть додаткових 100 мільярдів кубометрів в річному відношенні. „У міністерстві геології УРСР — пише газета — кореспондентів РТАУ розповіли, що в республіці однією з підвищенням темпів видобування нафти і газу здійснюються важливі заходи по розвідуванню нових паливно-енергетичних ресурсів. Значна увага приділяється розвідуванню нафтових, газоконденсатних і газових покладів у Полтавській, Харківській, Чернігівській і Сумській областях. В Західно-Християнському родовищі на Харківщині, наприклад, добовий дебіт газу в свердловині досягає двох мільйонів кубометрів, що є дуже високим показником“. „Радянська Україна“

### МОВЧАЗНИЙ МОЛИТВИНИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ МОСКВИ У ВАШІНГТОНІ

Вашингтон, Д.К. — В день Різдва Христового, за старим стилем, у вівторок, 7-го січня 1975 року, о год. 12:30 по полудні, відбувся в ініціативи Організації УВФронт у Вашингтоні 4-й щорічний, мовчазний молитвиний протест проти „народовбивчої совєтської режиму біля совєтської амбасад у Вашингтоні при 16-й вулиці.

# СВОБОДА SVOBODA

UKRAINIAN NEWSPAPER PUBLISHED DAILY EXCEPT SUNDAYS, MONDAYS & HOLIDAYS (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ілля Демиденко

## ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ ДО ЧЕТВЕРТОГО УНІВЕРСАЛУ

Навіщо події Української Національної Революції багато суперечливих тверджень. Причиною є головне незнання фактів того часу. Треба пізнати правду і тільки на підставі неї робити відповідні висновки. Звичайно, навіть при спостереженні одних і тих же фактів люди можуть робити відмінні висновки, в залежності від їх світогляду, інтенсивності і сумління. Але не варто фальшувати факти, і ми будемо наближатися до пізнання абсолютної істини.

Період революційних подій в Україні від самого початку подано в календарі Української Національної Революції, укладеного науковою комісією при УВАН на чолі з безпосередніми чинними епітетами ІІ, проф. Б. Мартосом і проф. Я. Зозулюком. Але, як і в кожній історії, можуть бути дискусійні твердження, а тому бажано, щоб інші учасники доносили і уточнювали їх.

Українська Національна Революція відбулася на базі загальноукраїнської, яка розпочалася в Петрограді в 1917 році внаслідок морального і матеріального зруйнування, яке душлою зброєю сталося і довершилося безуспішною війною.

### Хроніка подій

8-го березня 1917 р. в Петрограді почався страйк робітників, які вимагали підвищення платіжів. Їх підтримали жінки - робітничі (було «факт жінки»), вимагаючи хліба і повернення чоловіків з війни. На другий день страйк поширився. Прилучилися студенти, надавши демонстрації політичний характер. Напали на поліцейську станцію (визборгської сторони) і все знищили. Поліція розбіглася.

10-го березня почався загальний страйк. Жандармерія викликала на допомогу дозвільних козаків, вірну опору царизму. На Невському проспекті жандарми з одного боку, а козаки з другого - оточили студентів. Жандармський старшина кинувся вперед і здійрбував руку студентів, яка тримала прапор. Це обурило дощів. Тоді їх старшина кинувся вперед і розрубав жандармського старшину.

11-го березня уряд ввівся проти страйкарів узову команду гвардійського озброєного полку, в якому було багато українців. Повернувшись в казарми, молодіші зазналися, як вони розправлялися зі страйкарями. Старші їх за це соромили. Коли увечері команди полку прийшли до двору учбової команди, за патріотичну службу вони заклали його. Решта офіцерів розбіглися. Події викликали велике враження. Закликалися уряд. Державна Дума дома-

галася його зміни. 15 березня цар зрікся престолу. Події докотилися на фронт і в Україну.

17-го березня в Києві створився Виконавчий Комітет Громадських Організацій. Подібні Комітети створюються і по інших містах. Тоді же виходить з підпілля Т-во українських поступовців (ТУ-П), — скликає представників громадських організацій і вони утворюють Українську Центральну Раду. Головою заочно вибрано проф. Михайла Грушевського, який в той час був на засланнях.

22-го березня українська колонія в Петрограді в часописі «День» висунула вимоги територіальної автономії України, запровадження української мови в школах, звільнення галичан із звання, а зокрема митр. Шаптіцького. 25 березня відбулася в Петрограді українська маніфестація з участю 20.000. На чолі їхав відділ кубанців у червоних куртках з українськими прапорами і бунчуками. Маніфестація зробила велике враження. Столична преса писала: «Українська справа перестала бути академічним питанням, а стала потребою дня».

27-го березня повернувся до Києва М. Грушевський і став головою Української Центральної Ради. На другий день була видана віділова УДР про скликання Українського Національного Конгресу і поставлено вимоги автономії України. Російський соціал-революціонер Неалобов заявив, що «домагання автономії, то удар у спину революції, її російська демократія відповість багнетами». Ці погрози викликали протилежні наслідки. До Києва масово проливалися стаяти українці.

29-го березня Київ «Свобода» — маніфестація під ново-блакитними прапорами. Створено український військовий клуб, головою став Микола Міхновський. Створено також військової організації комітет. 1 квітня відбулася 100-тисячна українська маніфестація з 320 жовто-блакитними прапорами. На Софійській площі до неї промовляв Михайло Грушевський, хлужуч: «Не покладаймо рук, доки не буде здобута автономія, українська народова влада і державне право України». Отже відразу закровався широкий автономія, спрямована до незалежності. Присутні на маніфестації стали на коліна і присягали. Так виглядав український національний рух через два тижні після повалення царату, коли до того, здавалося на вулицях Києва не було жадної ознаки національного життя.

10-го квітня зібрався Український Національний Конгрес. Відкрив його М. Грушевський. До президії зокрема входив священник Погоділ. В доповідях і дискусі-

ях обгрунтовувалася автономія України, як ступінь для організації власної сили в боротьбі за власну державу. Ідею самостійності обгрунтував ред. Колодійченко, але не мав успіхів серед делегатів.

1-го травня відбулася маніфестація «свято квітів», на якому спонтанно створено з добровільців (записалося 2500) український полк ім. Богдана Хмельницького. Але командувачий київської військової округи полк. Оберчук не дав дозволу, на українську організацію «пташка» (багнета). 3-го травня на засіданні Київського Виконавчого Комітету (складеного в більшості з росіяни, прихильників Російського Тимчасового Уряду), Ради солдатських депутатів (в більшості зольшевичів), представників українських студентів і УДР порушено вимоги організації українських військових частин. Проти — були представники Виконавчого Комітету і Ради солдатських депутатів. Але всупереч їм, Винниченко та інші проголосили постанову УДР, що вона підтримує Богданівський полк.

10-го травня відбувся з'їзд «Селянської Спідки» Київщини. Постановили на Бессарабському селянському з'їзді домагатися політичних, військових і культурних прав автономії України, Федерації Росії і українського союму. 18-го травня в Києві відкрився 1-й Український Військовий З'їзд. В президії були і голували Петлюра, Винниченко, Міхновський та інші. Завданням З'їзду було упорядкувати військового рух з одного центру. Вибрано Генеральний Військовий Комітет, до якого увійшли: Петлюра, Винниченко, Міхновський та інші.

25-го травня для домовлення з Тимчасовим Урядом вилучено делегацію (10 осіб) в складі: Винниченка, Ефремова, Ковалевського і інших. Вручили прем'єрові кня. Львову меморандум з вимогами до урядові. Акт про автономію, участь українців в майбутніх мирових переговорах, виділення українських військ в окремі частини, українські школи, призначення українців на посади в Україні, звільнення галичан і інші. До всіх домагачь уряд поставився негативно.

10-го червня розпочався 1-й Всеукраїнський Селянський З'їзд (2200 делегатів). В президії були: Винниченко, Мартос, Христюк і інші. Позицій голова — М. Грушевський. Звіт делегації про відмовлення Тимчасового російського уряду викликав обурення з'їзду. З'їзд підтримав домагання УДР і доручив експлати статут автономії України, урядувати установи. Грушевський заявив: «Свято революції окінчилося! Насле грізний час! Україна повинна бути організована! Своєю до (Закінчення на стор. 3-й)

І. Вовчук

## В ШТУРМІ ВИРІШАЛЬНОГО РОКУ

На пресовій конференції з приводу появи першого числа російського журналу «З під брил», видавничого підприємства на вигнанні, було стверджено, що національна проблема є найбільшою загрозою для володарів Кремля. Коли ступінь національної напруги зростає за дванадцятибальною системою, тверди перед європейськими журналістами А. Солженіцин, то він, за брешневського алаудвання, національна напруга - наслідок досягла десяти балів. Тоді, як за царської авторитарії ступінь національної напруги був десь біля двох балів.

Автори, про яких згадувалося вище, твердять, що національна проблема в ССР не існує, чомусь вказують на важливість її в нашіні складних відносинах у світі. «Національне питання — одна з найгостріших ділянок ідеологічної боротьби між соціалізмом і капіталізмом», — твердить В. Щербіцький в згадуваній вище статті. Підкреслюючи, що воно завжди було в багаторічній історії країни найважливішою проблемою стратегії в боротьбі за соціалізм, намісник не твердить від себе про розв'язку дошкільної проблеми, а покладається на заяву КПСС два роки тому. Тоді то партія, в 50-ту річницю створення ССРР, підводячи підсумки шістдесятити років боротьби з націоналізмами неросійських націй в будові великодержавного соціалізму, заявила про розв'язку національної проблеми «в тому вигляді, в якому вона дісталася нам від минулого».

Але в сучасному світі, «національні відносини», твердить В. Щербіцький, «відзначаються складністю і багатоманітністю». Авторі статті «Радянське державно-національне єдність» в «Комуніст України» визнають, що «на сучасному етапі це не остаточно подолано націоналістичні переусудди, що часто переплітаються з міснцітаті». Та й подолати їх не легко, бо «націоналістичні переусудди — явище надзвичайно живуче, яке чітко тримається в психології людей, недостатньо зрілих у політичному відношенні» — твердить автори в «Комуніст України» (ч. 11, 1974 р.). Під впливом цього «явища» українські люди «починають неправильно розуміти національну гордість». В чому?

Підпавши під вплив «націоналістичних переусуддів», заперечують автори, українські люди хоч і визнають суцільно - політичні цінності соціалізму, але вони в них «уживаються з реліктами націоналістичних уявлень» на існуючу дійсність. Отже, не тільки переусудди, а «націоналістичні уявлення» живуть і діють, перешкоджаючи уніфікаційній політиці в її ліквідації рештків

союзности в імперському комплексі ССРР. Воячеські покласти в біду, автори старі дуже обережно говорять про «націоналістичне явище», його соціальну небезпеку. Під його (явища) впливом розбухується національна гордість, витворюється національний елітат поза засагом урядових впливів всевладної партії, — в соціальних глибоких націй. Втруваючи в національний грунт, під впливом «націоналістичних переусуддів і уявлень», як називають згадувані автори вплив націоналізму в суцільному житті, керівні люди на місцях втрачають критерії партійного централізму, виявляючи децентралістичні тенденції в економічному й соціалістичному житті союзних республік.

В Україні, за твердженням В. Степанова, вже буцім то ліквідовано причини до міжнародних антагонізмів і створено величезні матеріальні цінності, які є «загально - національною гордістю совєтських людей». Проте, продовжує автор, в психології окремих людей це зберігається дуже живучі націоналістичні переусудди. Вони, коли не весті з ними постійної боротьби, виявляються іноді в гіпертрофії національних почувань, в національній обмеженості і чванстві, ідеалізації патріархальщини, в міснцітаті». Таке твердить на сторінках «Правди» пропагандист партії найвищої ранги.

Конкретніше про «націоналістичні переусудди», «ідеалізацію патріархальщини» говорять М. Костиков і А. Лебедєв, вказуючи, що переусудди минулого буває в наслідки історії народів, «іх взаємовідносини з братнім російським народом, фальсифікують об'єктивний процес зближення народів, іх культури і традиції, що відбувається в нашій країні». («Комуніст України», ч. 11, 1974 р.). Ніби страхуючи теперішніх «фальсифікаторів» політичної «зближеня націй», В. Щербіцький пригадує, як в 20 роках партія «розгромила націонал - ухильників А. Шуумого, М. Хвильового та інших, які намагалися ослабити дружбу українського і російського народів, зрівнати побудову соціалізму».

З його поглядом, про 20-ті роки в Україні ніякий намісник не згадає не припадково в трьох партійних органах. Є підстави твердити, що теперішня напруга багато в чому нагадує ті роки, коли в боротьбі московського інтернаціоналізму проти національної ідеї — націоналізму українського стояло питання хто кого? Перший секретар КПУ, вказавши, що національне питання є діагностичною ділянкою ідеологічної боротьби між двома світами, пригадує, наголосуючи, що «партія виходить з того,

ГОЛОС ЧИТАЧІВ

## „ПТАШКА КРАСА СВОМ ПР'ЯМ, ЛЮДИНА — СВОМ ЗНАННЯМ“

Недавно я мала нагоду бути на зустрічі управи «Юр Думка» з пресою, на якій виступив зі словом до присутніх теперішній директор «Молодої Думки», пів Семен Комирний. Цей молодий чоловік, який два роки тому приїхав з України, ще че б мавова образи своїми словами. Мене, і напевно інших зачарувала його багата українська мова. Вона має прекрасні вислови і звороти, яких ми, молоді родичі, виховані в Америці чи в Канаді, не вживаємо.

Зате багато переказів з англійської мови. Про щоденні справи нам ще легко говорити, але як треба вилитися на інші теми, в нас засія сльва обмежений.

Яка буде та мова, яку ми передамо нашим дітям? Ми бачимо, як трудний з нею мають покоління, народжені поза Україною.

На мою думку, молоді батьки потребують допомоги. Ми повинні мати курс української мови для дорослих, так як американці мають «Adult Education Courses».

Радіо, що вже в українській предметі на деяких університетах, але родичам малих дітей важко або й неможливо з них користатися. Куди української мови й інших предметів повинні відбуватися для родичів в той час, коли вони привозять свої діти до суботніх шкіл чи на лекції народних танців. Вони дали б нагоду тим, що слабо говорять, піднягнути, а тим, що добре, виправити їх українську мову, бо чим краще вони будуть її знати, тим легше буде їм передати цей скарб своїм дітям.

Вивчаємо і беремо нашу рідну мову! Вона чудова! Рятуйте її поки ще не запізно!

Марія Гарасимович Олішевська  
Флорал Парк, Н. Й.

## НА ПОТРЕБУ: ІНДЕКС „СВОБОДИ“

В передовій статті з дня 14 січня «Свобода» звернула увагу на столітню річницю українського поселення в Америці, що — за обчисленням редакторів — припадає на 1975 рік. Припускаючи, що ця стаття стане підмогою до різного роду зауважень: академії, конгресів, численних статей у щоденній пресі. Воює, однак, від — як це в нас звичайно буває — ювілейною гаморі, за низькою менше важких праць (Закінчення на стор. 5-й)

що пролетарський інтернаціоналізм і буржуазний націоналізм — дві неперікривні, взаємновиключаччі ідеології і політики». («Комуніст», ч. 17, ст. 21), ст. 21).

що українські жаби будуть заколисувати московських дітей в Україні...

Добре робить Наукове Товариство ім. Шевченка, що видає англійською мовою «Історію України — Русь». Бо це Товариство працює Михайла Грушевського найкраще боронить нашу старшу назву Русь, русин, русини, що її московська наука російською і мовами цього світу приписує собі, утворюючи Русь з Росією, русинів з русоками і російським народом, а разом з тим при своєму собі нашу історію і культуру періоду Київської Русі. Ті наукові центри, що претендують бути українськими, але починають українську культуру та історію від гетьмана Мазепи, а літературу від Котляревського, до самостійницьких за рахувати не можна. Вони вкладаються в офіційну лінійку совєтської науки, що твердить, ніби український народ в монумент, культурному і політичному аспекті зформувалася щойно в піднададому і шістнадцятому сторіччя.

(Продовження буде)

Д-р Б. Стебельський

**УКРАЇНЬСЬКА КУЛЬТУРА — ДЖЕРЕЛО САМОБУТНОСТІ І СВОГО ЛЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ**

## Члени японського уряду на відвідинах в Москві і Пекіні

Токіо. — Новий прем'єр-міністр Японії Мікі, який намагається продовжити політику свого попередника Какуея Танаки, вислав в подорож до комуністичних країн двох найбільш довірених членів кабінету і членів урядової партії — міністра закордонних справ Кічі Міязава і видатного політичного діяча Шігеру Горі в сепаратну подорож до Совєтського Союзу і Китайської Народної Республіки. Кічі Міязава має побачити зустріч в Москві з міністром закордонних справ ССРР Андрєм Громиком і прем'єром Алексєм Косигіном, а можливо

ного розуму, національної свідомості, аргументація на наше самостійне, ні від кокого незалежне існування, на нашу культурну самобутність.

Щоб розвинути українську науку, треба озорити її адептів музеями, архівами та бібліотеками, експонатів яких були б вільними від московських підмінок, що вже контролюють світову науку і виховують національних покручів не лише в Москві і Ленінграді, але й в Києві та Харкові.

Звичайно, головні джерела, бібліотеки й архіви опинилися під контролем окупантів в Україні, або перенесені в центральні бібліотеки та архіви на Московщині, а деякі навіть спалені. Там теж зберігається велика частина українського мистецтва в музеях Москви і Ленінграду. Москва перевозить статистику, фальшуючи факти відносно населення ССРР, економії та культури народів імперії. Наукові книжки, що публікуються в ССРР є тенденційні, викривлюють правду. Правду викривлюють відносно минулого і сучасного у боротьбі за майбутнє. Виховані в

країнах діаспори науковці дуже часто приймають, не маючи доступу до джерел, наукові видання в ССРР за достовірні і спирають на них свої дослідження і праці. Найнебезпечнішими для науковців Заходу є статистики, виготовлені в умовах тенденційних впливів, що ігнорують дійсність, правду і факти. Дуже часто наука західного світу, а в тому і українська еміграційна, приймаючи совєтську науку за справжню науку, перетворюється в совєтську пропаганду і стає невідомо пропагатором московського імперіалізму в країнах вільного світу.

Тереном особливої тенденційності є гуманістичні науки: історія і археологія, антропологія і етнографія, література і мистецтвознавство. Московський шовінізм не відволотється економічним грабунком українського народу та інших народів ССРР, призначених на колоніальний визек, але грабунки їх з їхнього минулого, щоб забрати ім їхню душу. Привласнюють собі найкращі досягнення особливо українців, період Київської Русі, її культуру, а разом з тим ціле

Церков, які вивчили б глибини української культури і несли в маси нашої спільноти в країнах діаспори. Іх завданням було б зберігати все, що зберігає спільноту бути собою, що скріплює її, що чинить її іншою від усіх. І якщо календар в обрядах наших Церков відвізняє нашу спільноту від інших, то це вже не справа численна день у році, а справа окремішності народу, який завдячує своє існування в мільйоні на західних землях України. Цю окремішність треба зберігати, а легковажити нею може людина, що не знає ролі самобутності в культурі народів, а з цим — в їх національній ідентичності.

Українська наука — ця Шевченківська «воя правда» — це зброя національ-

Змагання українців у країнах діаспори зберігти свої Церкви, відбороти для них патріархальний устрій, політичну незалежність від чужих чинників з-поза української спільноти, з намаганням зберігти наші Церкви як джерело культурних традицій і духовного життя сучасної і майбутніх генерацій народу. Та змагання ці будуть марними, коли боротьба обмежиться тільки до форми незалежності наших Церков. Патріархальний устрій повинен дати почин до закріплення нашого обряду, а з ним традиції церковної української музики, архітектури, малювання, які зберегли тяглість культурної самобутності народу в його історичній добі. Треба створити вільні школи для священників українських

# ЧЕТВЕРТИЙ УНІВЕРСАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ 22 СІЧНЯ 1915

Народу України!

Твоєю силою, волею, словом утворилась на Українській Землі вільна Українська Народна Республіка. Здійснилась давня мрія Твоїх батьків, борців за волю й право робочого люду!

Та в трудну годину народилась воля України. Чотири роки жорстокої війни обезсилили наш край і народ. Фабрики не виробляють товарів. Підприємства здержують свою працю, залізи дороги розбиті, гроші падають у ціні. Сидільність хліба зменшується. Наступає голод. По краю розмножились ватаги грабників і убійників, особливо, коли з фронту рушило російське військо, зворячи криваву різню, безлад і руїну на нашій землі.

З приводу всього того не могли відбутися вибори до Українських Установчих Зборів у визначені попереднім Універсалом реченні і не могли відбутися ці Збори, визначені на нинішній день, щоб перебрати з наших рук тимчасову найвищу революційну владу над Україною, установити лад у нашій Народній Республіці й організувати нове Правління.

А тим часом петроградське Правління Народних Комісарів виволокло війну Україну, щоб повернути вільну Українську Республіку під свою владу, і послав на нашу землю свої війська — червону гвардію, большевників, які граблять хліб у наших селян і без ніякої заплати вивозять його в Росію, не зоставляючи навіть зерна, приготовленого на засів, убивають невинних людей і сіють усюди анархію, убиство й злочин.

Ми, Українська Центральна Рада, робили великі заходи, щоб не допустити до тої братовбивчої війни двох сусідніх народів, але петроградське Правління не пішло нам назустріч і веде далі криваву боротьбу з нашим народом і Республікою.

Крім того те ж саме петроградське Правління Народних Комісарів починає проволікати мир й закликає до нової війни, називаючи її „святою“. Знов полетить кров, знов нещасний робочий люду буде мусити приносити в жертву своє життя.

Ми, Українська Центральна Рада, вибрана з'їздами селян, робітників і солдатів України, в ніякій разі не можемо згодитися на те, ніяких війн підтримувати не будемо, український народ бажає миру й мир повинен прийти можливо як найкорше.

Та для того, щоб ні російське Правління, ні ніяке інше не ставило перешкод Україні в установленню того бажаного миру, для того, щоб повести свій край до ладу, творчої праці, закріплення революції й нашої волі, ми, Українська Центральна Рада, оповіщуємо всім горожанам України:

Віднині Українська Народна Республіка стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу.

З усіма сусідніми державами, а саме: Росією, Польщею, Австрією, Румунією, Туреччиною й іншими ми бажаємо жити в згоді й приязні, але ніяка з них не може втручатися в життя самостійної Української Республіки.

Владу у ній буде належати тільки до народу України, іменем якого, поки зберуться Українські Установчі Збори, будемо правити ми, Українська Центральна Рада, представляючи робочого народу — селян, робітників і солдатів та виконуючий орган, який віднині буде називатися Радою Народних Міністрів.

І отже, перш усього, поручаємо Правлінству нашої Республіки, Раді Народних Міністрів, від сьогодні весті початі вже мирні переговори з осередними державами зповні самостійно й довести їх до кінця, не звертаючи уваги на ніякі перешкоди з боку якихнебудь інших частей буншої російської імперії, та встановити згоду, щоб наш край почав своє життя в спокої й мирі.

Щодо так званих большевників й інших напасників, які розграбують і руйнують наш край, то поручаємо Правлінству Української Народної Республіки твердо й рішучо вжитися за боротьбу з ними, а всіх громадян нашої Республіки закликаємо, щоб вони, не жалюючи свого життя, оборонили добробут і волю нашого народу. Народна Українська Держава повинна бути очищена від нападників з Петрограду насміхників, які нарушують права Української Республіки.

Безмірно тяжка війна, почата буржуазними правліннями, вимучила наш народ, винищила наш край, знівечила добробут. Тепер йому треба покласти край.

Одначасно з тим, коли народ буде демобілізуватися, поручаємо розпускати солдатів, а після затвердження мирових договорів розпустити армію зовсім. На місце постійної армії завести народну міліцію, щоб наше військо служило обороні робочого люду, а не забаганкам пануючих верств.

Знищені війною й демобілізацією місцевості мають бути відбудовані при допомозі державного скарбу.

Колі наші воїни вернуться додому, народні ради — громадські й повітові й городські думи мають бути пере-

вибрані в часі, який буде установлений, щоб і вони мали в них голос. Між тим, щоб установити таку владу, до якої мали б довіряти й яка спиралася б на всі революційно-демократичні верстви народу, має Правління додати до поміч самоврядування ради робітничо-селянських і солдатських депутатів, вибраних із місцевих людей.

В земельних справах комісія, вибрана на останній сесії Центральної Ради, вже виробила закон про передачу землі трудовому народові без викупу, прийнявши за основу скасування власності й соціалізацію землі згідно з нашою постановою на 7 сесії.

Сей закон буде розглянуто за кілька днів на повній сесії Центральної Ради й Рада Міністрів уживе всіх способів, щоб передача землі земельними комітетами в руки трудящих відбулася з початком весняних робіт.

Ліси, води й усі підземні багатства, як добро українського трудового народу, переходять у розпорядження Української Народної Республіки.

Війна забрала для себе всі трудові сили нашої країни. Більшість підприємств, фабрик і робітень виробляли тільки те, що було необхідне для війни, й народ зостався зовсім без товарів. Тепер війни кінець.

Раді Народних Міністрів поручаємо негайно пристосувати всі заводи й фабрики до мирних обставин, до виробу продуктів, необхідних для робочих мас.

Та сама війна дала сотки тисяч безробітних і інвалідів. В самостійній Народній Республіці України не повинні страждати ні один трудящий чоловік. Правління Республіки має підняти промисел держави, має зацяти творчу роботу по всіх галузях, де всі безробітні могли б знайти працю і приложити свої сили, і прийняти всі міри для забезпечення покалічених і потерпілих від війни.

При старім ладі торговці й великі посередники наживали на бідних, пригнічених класах надмірні капітали. Відтепер Українська Народна Республіка бере в свої руки найважливіші області торгівлі й усі доходи з неї обертає на користь народу.

Торговлю товарами, які мається привозити з-за границі й вивозити за границю, вестиме сама наша держава, щоб не було такої торгівлі, через яку завдяки спекулянтам терплять найбідніші верстви.

Для виконання цього поручаємо Правлінству Республіки виробити й представити до затвердження закони про се, а також про монополію заліза, вугля, шкур, тютюну й інших продуктів і товарів, з котрих податки найбільше обтяжували робочі класи в користь нетрудових.

Так само поручаємо установити державно-народну контролі над усіма банками, що через кредит нетрудовим класам помагали експлуатувати трудові маси. Відтепер кредитова поміч банків має йти передусім на підтримку трудового населення і на розвиток народного господарства Української Народної Республіки, а не для спекуляції й різномірної банкової експлуатації.

На ґрунті анархії, неспокою у житті й недостачі продуктів зростає невдоволення серед деяких частин населення. Там недовольними користуються різні темні сили й тягнуть недовольних людей до старих порядків. Сі темні протиревольційні сили бажають знову піддати всі вольні народи під одне царське ярмо — Росії. Рада Народних Міністрів повинна безпощадно боротися з усіма консервативними силами й кожного, хто признає до повстання проти самостійної Української Народної Республіки й до повороту старого ладу, — карати яко за державну зраду.

Всі демократичні свободи, проголошені Третім Універсалом Української Центральної Ради, потверджуються й окремо проголошуються: в самостійній Українській Народній Республіці всі народи користуються правом національно-персональної автономії, яку признає за ними законом 22-го січня.

Все це перечислене в Універсалі, чого не встигло виконати ми, Центральна Рада й наша Рада Міністрів, у найближчі тижні виконають, справлять і до остаточного ладу доведуть Українські Установчі Збори.

Ми поручаємо всім нашим громадянам перевести вибори як найбільш енергійно, підняти всі зусилля, щоб підрахунок голосів був закінчений як найкорше, щоб за пару тижнів зібрані наші Установчі Збори, — найвищий господар і управитель нашої землі, й Конституцією нашої незалежної Української Народної Республіки закріпили свободу, порядок і добробут на добро всього трудового народу й на тепер і на будучі часи. Сей найвищий наш орган має рішити про федеративну зв'язь з народними республіками колишньої російської імперії. До того ж часу всіх горожан самостійної Української Народної Республіки закликаємо стояти непохитно на сторожі добуті свободи і прав нашого народу й усіма силами боронити свою долю від усіх ворогів селянсько-робітничої Української Республіки.

Українська Центральна Рада

У Києві, 9 (22) січня 1915 р.

# ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ...

(Зачінення зі стор. 2-ої)

лю повинна вирішати тільки український народ!" Київський Виконавчий Комітет підтримав постанову Тимчасового Уряду про відкинення українських домагань.

18-го червня почався 2-ий Всеукраїнський Військовий З'їзд під охороною бо- гданівців тому, що військо- вий міністр Керенський не дозволив з'їзду й місцеве ад- міністрація потрохувала його розгінати. З'їзд прийняв детальний план українізації війська. Перед закриттям Вин- ниченко зачитав ухвалений УДР 1-й Універсал, який з'їзд сприйняв при надзви- чайному піднесенні. „Від ви- ни самі будемо творити наше життя“ стверджував Універ- сал.

Через 10 днів (28-го червня) було обрано Генеральний Се- кретаріат Центральної Ради, як зародок української ви- конавчої влади, організовані напівлегально явочним порядком. Це була моральна влада, яку треба було пере- творити в публічно-правову з усіма її функціями й ала- ратами. Найпершою пере- шком до планомерного пере- ведення цієї роботи, на дум- ку Винниченка, була недо- стача політично-соціальної й національної свідомості й ма- ла організованість народних мас. Також не треба забува- ти, що продовжувалася вій- на, і в Київській військової округі (прифронтовій плос- ці) стояло коло мільйона вій- ська підпорядкованого Тим- часовому Уряду. Тому „на- тягування струн“ Централь- ною Радою, запрожувало їй не раз знищенням.

3-го липня у Петрограді Рада робітничих і солдатських депутатів, оланована бо- лшевниками, по доповіді де- легата з України, жиди Лі- бера, внісела постанову про- понувати Тимчасовому Уря- дові задовольнити національ- ну потреби українського народу. І в той самий час (4-го липня) Всеросійський Совет селянських депутатів, опанований есерами, поста- новив вимагати від УДР ска- сування 1-го Універсалу (про автономію України). Якщо Тимчасовий Уряд не вчиняє тоді розправи з Ук- раїнською Центральною Ра- дою, то тільки тому, що ук- раїнізовані військової части- ни, дозволені головнокоман- дуючим ген. Брусилівим, бу- ли більш босодатні на фрон- ті. Щоб тримати українців у послуку, до Києва 9-го лип- ня прибули з Петрограду члени Тимчасового Уряду: Церетелі й Терещенко — грузини й малороси, охоронці „ед- ного й неділюї“, а з фронту — Керенський, для перегово- рів з Центральною Радою. Винниченко пропонував їм план автономії України, але міністри не згодилися з ним і вимагали заміни 1-го Уні- версалу, тоді Тимчасовий Уряд видасть акт, яким визна- чить автономію й визнає Ге- неральний Секретаріат за кра- сивий орган влади.

У виданій інструкції 17-го липня, Тимчасовий Уряд си- льно обмежував права Ген. Секретаріату й територію Ук- раїни зводив до 5 губерній (Київської, Полтавської, Чер- нівської, Подільської й Волинської). Це викликало різку критику з УДР, але вважали необхідним прийня- ти інструкцію. Тоді больше- вницька делегація зголосила свій вступ до УДР, а Винни- ченко димісіонував. Сформу- вати Генеральний Секретарі- ат доручено було Дмитрові Дорошенку. А коли його про- грама не була прийнята, то знову це доручено Винничен- ко.

Російська т. з. „демокра- тія“ продовжувала виявляти нетерпимість до самовизна- чення народів. 27-го вересня в Петрограді почалася дер- жавна демократична нарада, на якій були і представники Центральної Ради. Коли во- ни поставили українські на- цональні домагання, то на- рада не хотіла слухати і кричала: „В Сибір цих зу- сучасних халхоль“. Але всувер- е, тому Винниченко подав 30-го вересня докладний план ку- льтурної й господарчої роз- будови України й призначив всіх земель, заселених ук- раїнцями, а також поставив вимогу скликання Українсь- ких Установчих Зборів.

10-го жовтня в Чирвині відбувся з'їзд Вільного Ко- зацтва, на якому прийнято ста- тут, вироблений Українсь- ким Генеральним Військо- вим Комітетом. Генерала П. Скоропадського вибрано ста- номом Вільного Козацтва. Пізніше, 21-го листопада, Генеральний секретар війсь- кових справ С. Петлюра при- значив Скоропадського ко- мануючим всіх військ Пре- вобережжя України. Але 6-го січня 1915 року ген. Ско- ропадський покинув коман- дування й відійшов з причини браку дисципліни в війську. А хто мав її установлювати? Ген. Скоропадський чи Цен- тральна Рада, на яку звини- вали все завалюючи? Винні об- ставини! Війна всім надала, і тому большевницькі гасла: „Геть війну! Мир хатам — ві- йна палацям!“ — знаходили пригожний ґрунт у солдатсь- кій-масі. Тому намагання ко- мандування зберегти дисци- пліну не мали успіху. Розва- люючи регулярну армію, большевики одноразово гро- рили Червону Гвардію із до- бровольців різного елементу. „Вільне Козацтво“ теж скла- далася з добровольців, але виявилось малобосодатним.

6-го листопада в наслідок большевницького перевороту в Петрограді в Києві утвори- лась три військово-політичні центри: Штаб Київської Вій- ськової Округи Тимчасового Уряду; Рада робітничих і солдатських депутатів опанована большевниками; Цен- тральна Рада, яка створила Крайовий Комітет для охоро- ни революції в Україні, з по- ширенням діяльності на всі українські землі. Штаб Округи мобілізував до 10.000 юн- керів з танками й гарматами, частина яких була спрямо- вана на Ц. Р. До штабу при- ставили також доносчі козаци і викликали з фронту ще 17 еленьових війська.

8-го листопада Центральна Рада ухвалила резолюцію проти большевницького пове- стання в Петрограді. Тоді де- легати большевників вийшли з Центральної Ради й Край- ового Комітету. Суверенна між Ц. Р. й большевниками пере- неслася на засідання Ради робітничих і солдатських де- путатів. Ю. П'ятаков заявив, що „Центральна Рада стром- ила ніж у спину революції“. При голосуванні було за большевників 489 голосів а проти 178. Ц. Рада почала співпрацювати з Штабом Тимчасового Уряду, який по- вів збройний наступ на боль- шевиків.

Антибольшевницький виступ Центральної Ради від- разу загострив відносини з російським большевницьким урядом, що остаточно при- вело до наступу большеви- ків на Україну. Здається було б найкраще Ц. Раді зали- шитись нейтральною до обох російських сил. Тим більше було дивним кооперування Ц. Р. з недолугим Тимча- совим Урядом, який послідовно був против автономії України, а большевники в той час при- нявшли удавали, що підтри- мують українські національ- ні домагання. Хай ця під- тримка була нещира й тим- часова, але який сенс було завчасно „викликати воєну з лісу“? Нейтральність Ц. Р., на мою думку, могла б в як- ісь мірі утримати при украї- нській большевницькій масі, а безпричинний наступ боль- шевиків міг би багатьох от- верзати від большевницької пропаганди. Звичайно, про- це можна легко говорити на віддалі 50 років, тим більше не знаючи докладно всіх об- ставин. Можливо, що саме така політика Центральної Ради була в наслідок тиску українських консервативних сил. Який сильний був їх ти- ск, можна бачити з того, що коли 12-го листопада керів- ник земельних справ Магні- чин зголосив в Ц. Раді про- ект земельного закону, згід- ного якого вся держава і по- міщицька земля мала бути передана Земельним Коміте- там для наділення селян, то „за“ голосувало 96, а проти 65. Спізане вирішення зе- мельного питання, а вірніше, воно ніколи не було повні- то вирішене — було прич- иною, що селянство відмови- лось підтримувати Централь- ну Раді й пішло за больше- вниками, „бо Ленін землі бі- льше дає“.

Генеральний Секретар Ц. Р. видав відозву до військ фронту і закликав, а якісь ав- тори, що не визнає Союзу Народних Комісарів за Уряд всієї Росії і дозволяє донос- чим козакам вийдати на Дон, дозволив також робити заходи створити загально- російську владу. Ця заява внісела ще більше загострен- ня з російським большевни- цьким урядом. 17-го грудня Совет Народних Комісарів ви- слав до Ц. Р. ноту ультимату- м, в якій вказував Українсь- кому Народу Республіку і право її на цілковите відок- реження від Росії. Але вма- гав: а) Не відкидати украї- нських частин з фронту. б) Дати зобов'язання до- помагати проти Каледина (білої гвардії). в) Не перешкодити на Дон козаків. г) Поверну- ти зброю, відібрану від боль- шевиків у Києві.

Цю ноту Центральна Ра- да відкинула, і большевни- цький уряд розпочав війну про- ти України. Українські вій- ська в більшості самодоби- лізувались, або відмовлялись виступати проти большеви- ків, тримали нейтральність, як наприклад, перший украї- нський полк ім. Богдана Хмельницького, полк ім. Пе- тра Дорошенка й ін. Проти Муравйова, який наступав з півночі і мав 4000 війська, Центральна Рада спромог- лась вислати всього 600 осіб, головною козаків, з яких там загинуло половина. Це с пляжа на вільному національ- но сумлінні, про яку згаду- ємо щорічно, як трагедію під Крутами.

Тяжкий і тернистий був шлях народження 1-го Уніве- рсалу. В огні й бурі Націона- льної Революції 22-го січня 1915 року урочисто проголо- шено: „Однині Українська Народна Республіка стає Са- мостійною й від нікого Незале- жною Вільною Суверенною“. Але до радничих софистичних давань вже догучувалися з-за Дніпра гарматні ворож- вихуки. Почалася затянута кривава оборона ІУ-го Уні- версалу.

Враховуючи всі труднощі вільної боротьби, Петлю- ра казав: „Український Держ- ави тепер не здобудемо, не захистимо. Але ця революцій- на боротьба є величезним необхідним етапом дальшої боротьби українського наро- ду для майбутньої Українсь- кої Держави“. Це була істи- на, підтвержена дальшим ходом подій аж до сьогодні. Застосовуючи радичовий за- соб русифікації, російсько- большевницький режим одно- разово відбріхується перед світом про розвиток украї- нської національної культури і вже не має відваги заявити перед світом, що „українсь- кому народу не було, нема і бути не може“.

Українська Національна Революція розбудила національну пам'ять — „кто ми?“ — і цього вже не викреслить історія.

Деякі спростування, висловлення і висновки:

1. Ніхто ніколи з провід- них діячів українського уря- ду не заявляв, що не потріб- но зторвати українського вій- ська. Якщо його й не створи- ли, то справа була в іншо- му, про що вже згадувалось. М. Грушевський в статті „Ку- льтура краси і культура жи- ття“ (1918 р.) пише: „Наш найкращий національний скарб — пісня й музика. Але не можна здати гіркою почуття про нашу бідність в інших сферах. Ми напередо гарно співали в порівнянні з тим, що ми вісимо і можемо в інших справах. У нас гар- на література, музика, мистец- тво в порівнянні з нашим убожеством у громадській і

політичній р-боті... Справді, як легко у нас зібрати вели- кий гарно з'єднаний хор і як виявляється трудно зба- дити добрий здициплінін в- дний курінь на оборону наших вольностей. Вагато порядних поетів і трудно зняти поря- дковий комісара. Добра кон- ституція, зарплати від гені- альної поетів, і добрий зем- льний закон займає місце в нашій національній бібліоте- ці поруч Шевченківського „Ко- базаря“...“

У брошурі „Підстави вели- кої України“ (1918 р.) в розділі „Армія“ М. Грушев- ський пише: „Нормальною формою охорони демократи- чної держави є всенародна мі- ліція. Але в бурхливий час наших змагань за державу, народна міліція нас не охоро- нить, — потрібна міцна ар- мія, до якої військовик би найкращий свідомий елемент. Це має бути окрасою держави, нації. Треба, щоб кадрова старшина складалася з ідей- них, культурних й інтелекту- алних людей. Щоб їх цілком фа- ховий і загальний стояв ви- соком“.

2. Безпідставні і неповаж- ні закиди деяких політичних протинників Центральної Ра- ди, що вона запізно проголо- сила самостійність України. Насправді, проголошення са- мостійності нею було зроб- лено раніше, ніж у інших підросійських народів (диз- праці д-ра М. Стахова). Але хіба справа в проголошенні? Масарик казав: „Найлегше проголосити самостійність, але найтяжче її оборонити“. І цього нам бракувало і було бракувати поки не усвідоми- мо дійсних причин нашої слабкості.

3. Безпідставні закиди Пе- тринської Раді що вона ніби- більше займалася „дліенням землі“, ніж політично-націо- нальними справами. Навпа- ки, вона запізнилася з ріше- нням соціальних питань, зо- крима земельного. Про це го- ворив М. Грушевський на за- сіданні 8-ої сесії УДР 17 гру- дня 1917 року. Різні обстави- ни і розуміння цього пита- ння було в Галичині і на Над- дніпрянщині. В першій, націо- нальній свідомість була ви- ща, а всі помічники були по- ляхки. Тому зрозуміло, що в першу чергу треба звільни- ти Галичину від поляків, і тоді земля переде в руки населення. На Наддніпрян- щині чимало поміщичів були (зрусифіковані) українсь- кого походження, а крім того була низька національна свід- омість і перешкода соціаль- на несправедливість.

Большевницький російський уряд відразу надав револю- ції політично-соціальної змісту і ним привернув до себе широкі робітничо-селян- ські маси. „Хоч в програмі большевників до революції пропонувалася націоналіза- ція (удержавлення) землі, але побачивши, що все селян- ство голосувало за земель- ну програму есерів (соціалі- зацію), Ленін на другий день після захоплення влади проголосив: „Вся земля се- лянська“. А партійний опози- ції відповів, що треба селян- ським дати землю негайно, що вони посмакували власну зе- млю, і тоді будуть її захища- ти. Це було розумне для боль- шевиків рішення, як зна- то, землю в селян забрано, було незабаром разом з їхнім життям (колективізація, го- лод)“.

Історія є добрий вчитель, але треба, щоб були й сумлі- ні учні. Щоб сприймали фак- ти такими, як вони є, і робити правдиві висновки. Щоб усвідомили справжні наші помилки і навчилися їх не повторяти.

## Дорадники Білого Дому закликають Конгрес до негайної дії щодо економічної проблеми

Вашингтон. — У неділю, 19 січня, три чільні дорадни- ки президента Джорлда Форда у своїх виступах на телебаченні закликали Кон- грес якнайшвидше схвалити економічну програму Білого Дому. Секретар скарбу Віл- лям Саймон, виступаючи на програмі „Міт ді Пресс“, заявив, що він завжди був против яноких урядових де- фіцитів, але тепер вони є ко- нечною частиною еконо- мічної програми. Секретар внутрішніх справ Роджерс Мортон на програмі „Ішоз вид Ановерс“ сказав, що пре-

## Відбулися збори Фондації УВУ

Пасейк, Н. Дж. — В не- ділю, 19 січня, тут відбули- ся загальні збори членів Фондації Українського Уні- верситету (УВУ). По заслу- ханні звітів уступаючої уп- рави (М. Сосновський — го- лова, І. Вуртик — заступ- ник, О. Нічка — касир) і дискусії, збори схвалили проведення діяльності і роз- глянули та схвалили проект статуту, опрацьованого д- ром Я. Падохом. Головою управи на 1975 рік обрано Івана Вуртика, заступника — д-ра П. Гон та д-ра І. Марчинач, секретарем Гали- ну Вобилія, касиром д-ра О. Нічку, фінансовим сек- ретарем — В. Рудакевича, інформаційно — пресовим референтами — д-ра С. Пе- рейру й мгра І. Кардашиця, членами — д-ра Я. Падоху, д-ра П. Богдановича, д-ра Р. Річна, Т. Волянника та В. Бокаляца. До Контрольної комісії обрано ред. М. Соє- новського, ф. Вірстока, проф. С. Федоренка, д-ра В. Думника. Згідно із стату- том, до управи Фондації Де-

## Водохрище і концерт колядок і щедрівок в УШЦеркві в Ірвінгтоні

Ірвінгтон, Н. Дж. (А.Дом.) — 19-го січня цього року тут в Українській Правосла- вній Церкві св. Тройці від- бувся Служба Божя та по- свячення води, як рівнож концерт колядок і щедрівок, при шперті вповнений вір- ними Церкві.

Службу Божу відправив настоятель парафії о. прот. д-р Ю. Шумовський в сослу- женні о. прот. В. Поліщука та церковного хору під ору- дою диригента інж. Д. Олій- ника. О. прот. д-р Ю. Шу- мовський виголосив про- муву про значення Водохрища та свячення води, як рівнож закликав вірних на моле- бені який він відслужить в його хористам за так вдалий концерт та звеличення свя- та Водохрище.

О. прот. д-р Ю. Шумовсь- кий поділяв своїми спога- дами про Різдвяні Свята та на закінчення програми про- вів молитву. Присутні ще довог провадили співбесіду.

## Водохрище і концерт колядок і щедрівок в УШЦеркві в Ірвінгтоні

Ірвінгтон, Н. Дж. (А.Дом.) — 19-го січня цього року тут в Українській Правосла- вній Церкві св. Тройці від- бувся Служба Божя та по- свячення води, як рівнож концерт колядок і щедрівок, при шперті вповнений вір- ними Церкві.

Службу Божу відправив настоятель парафії о. прот. д-р Ю. Шумовський в сослу- женні о. прот. В. Поліщука та церковного хору під ору- дою диригента інж. Д. Олій- ника. О. прот. д-р Ю. Шу- мовський виголосив про- муву про значення Водохрища та свячення води, як рівнож закликав вірних на моле- бені який він відслужить в його хористам за так вдалий концерт та звеличення свя- та Водохрище.

О. прот. д-р Ю. Шумовсь- кий поділяв своїми спога- дами про Різдвяні Свята та на закінчення програми про- вів молитву. Присутні ще довог провадили співбесіду.

Субота, 25-го січня 1975 р.  
Benjamin Franklin Hotel

CRYSTAL BALLROOM  
9th & Chestnut Street  
PHILADELPHIA, Pa.

Бешкет — год. 7-ма, Баль — год. 9-та

ФІНАНСОВА КОМПІЯ СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ  
ТА СПІЛКА УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ АМЕРИКИ — спонсорують

# БАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

В справі запрошень і столів звертатися на адресу: Mrs. Ludmyla Cimkowaky, 4641 Old York Road, Philadelphia, Pa. 19141 або телефонічно від год. 6-10 вечора — DA 4-6510.

В ПРОГРАМІ —  
ВІСНІ КРАЛІ І КНЯЗІВЕН УКРАЇНСЬКОЇ  
ПРЕСИ НА 1975 РІК

ОРКЕСТРА: „ТЕМПО” І. КОВАЛЯ

Майстри церемонії:

Христина Кудьчизма — Христина Сеник  
Л-р Богдан СЛЕПЕЧКИНИ

## НАПЕРЕДІ БАЛО УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

В суботу 25-го січня ц. р. у Філадельфії в Бенджамін Френклін готелі, відбудеться Баль Української Преси. Взаперечю, цей баль являє заміне в культурно-товариському житті української громади. Мас він декілька аспектів і в кожному з них він атракційний і в кожному з них він гідний уваги і застави.

Баль Української Преси влаштує СФУЖО в співпраці зі Спілкою Українських Журналістів Америки. Це ніка тасмніця, що співпраця СФУЖО з СФУЖО в цьому випадку має тільки, сказати б, теоретичне значення, бо цілий організаційний вантаж на плечах наших трудолюбивих пань з різних жіночих організацій. Добігав рік, як вони почали готування до цього бально.

Годі збагнути, наскільки баль української преси причаються до збільшення почитності наших газет і журналів. Невідомо теж, наскільки від бально до бально зростає число їхніх передплатників. Але це певне, що співпраця СФУЖО, пресаживої, світової організації зі Спілкою Журналістів, наголосив, на свій спосіб, громадську функцію преси, її виїзткову важливість в нашому житті. Тому, на нашу думку, було би побажати, щоб інавгурацію кожного бально української преси попереджувати короткою редакційною бальною нашої преси та її працівникам, зі ствердженням, що вона, ця преса, це головна артерія в організації нашого диспоруального суспільства. Вона пов'язує його в національну сукупність, що її роль на національно-визвольному фронті і в кожній галузі громадського життя, нічим незаступна.

Участь нашого організаційного жіноцтва в влаштуванні бально, зокрема в цьому році має свою виїзткову важливість. Адже ж 1975 рік в цілому світі це Рік Жінки і в ньому всі народи склятимуть голови перед заслугами жіноцтва в родинному і громадському житті. І коли наше жіноцтво, уквітчане вінком пошани Року Жінки, хай і на невеликому відтінку Вально Преси, віддає цей преси свою увагу і пошану, то ці виїзти тим важливіші і промовисті в оцінці українського періодичного друкованого слова. І тим більше вони повчальні для тих, що як слід не доцїнюють нашої преси і не

дають належної моральної і матеріальної піддержки для її зросту в тиражах, а в тім і збагачуванні її змісту.

Інший аспект Бально Української Преси, це вибір Крали і Князівен. Це атракція не лиш для контентанток та їхніх матерів, але для всіх читачів тих газет, що їх назви будуть виписані на шарфах контентанток. Кожна з тих красунь буде мати своїх прихильників, а кожний з них намічуватиме свою симпатію на Кралю Української Преси. Зайво згадувати кілька то мріян, сподівань і нерів попереджуватиме рішення суворих суддів вроді, інтелігенції, вторинності і знання української мови — членів журі.

Журі, це ще один аспект Бально Преси. Його роль дуже нелегка, бо в оцінці майбутньої Крали та Князівен повинен вклятися баянс всіх вичислених прикмет вибранок. Трудна, трудна роль жаргантів.

Врешті ще один аспект — це корпус майстрів церемонії. В руках майстрів церемонії бально цїлий шик і блиск церемоніалу, що ним вони піднесуть акт презентації контентанток і вибранок, Крали і Князівен до висоти незабутньої, культурної події.

На закінчення годиться пригадати нашим читачам, що останні роки принесли нам, українцям, чимало несподіванок в оцінці світової опінії вродливості української дївчини. Власне в останніх роках українськ обрано кралями таких держав, як: Канада, Аргентина, Франція і Еспанія с з чого бути гордим. Можливо тому, (дозволимо собі на недискретне виявлення суворой тасмніці) журі ще перед своєю конфронтацією з контентками зробило таке рішення: не сміє бути поміж контентками ніодною, якої журі не оцінило б і залишило б її без вирішення належного її прикметам чи у вроді, чи знанні української мови чи інтелігенції. Це радїсна новина для всіх контентанток, їхніх достояних матерів, їхніх прихильників з-поміж читачів нашої преси. Рішення правильне. Бо коли чужинці вирізняють наших красунь, то чому нам не вирізнити всіх тих, що на таке вирішення заслуговують. А всі контентантки української преси на це напевно будуть заслуговувати.

Вел

## Комітет Оборони Совєстських Політичних В'язнів надрукує памфлет

Нью Йорк. — Комітет оборони совєстських політичних в'язнів в Нью Йорку інформує, що він підготував до друку інформативний памфлет про політичних в'язнів в ССРСР. Памфлет становитиме 42 сторінки і вклячє такі теми: описи у Володимирській тюрмі і в Перельських концтаборах; біографічні нариси дванадцяти політичних в'язнів, між ними 15 українців (В. Мороз, Л. Пелюш, І. Сеник, С. Шабатура, Ю. Шухевич); відкритий лист до політичних в'язнів ССРСР отця Берріге-на. Одна з найцікавіших частин це найбільш доповнені листа політв'язнів в Совєстському Союзі, з інформацією на підставі якої вони засуджені, на як довго і де вони тепер перебувають.

## Вшанували Олену і Лева Футали з 25-річчям подружжя

Понкерс. — 18 січня родина відомих і заслужених українських громадян Олена і Лев Футали відзначили 25-річчя свого подружжя. З цієї нагоди за ініціативою сина панства Футали Богдана і Мирослава влаштувано в домі панства Кляників товариський вечір, на якому зібралась рідні і приятелі ювілярів не тільки з самого Понкерсу, але й з інших місцевостей ЗСА. Серед гостей був голова Головної управи Товариства кол. Вояків УПА в ЗСА М. Ковальчик, голова Головної управи ООЧСУ ред. І. Білинський, а з гостей-українців проф. Алберто Гавана, активно заангажований в оборону доброго імення вояків УПА у зв'язку з різними ворожими наклепами. Господарем вечора був кол. вояк УПА М. Кляміко.

## КАНДИДАТКИ НА КРАЛЮ І КНЯЗІВЕН УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ В ЗСА

Дня 25 січня 1975 року у Філадельфії, Па. відбудеться вже третій з черги Баль Української Преси в ЗСА, що його спільно організують Фінансова Комісія Світових Організацій, СФУЖО, та Спілка Українських Журналістів Америки, СУЖА.

Одним із завдань цього Бально є пов'язати українську пресу із молоддю і тому відбувається Конкурс Крали і Князівен. До кандидаток на конкурс поставлено вимоги не лише фізичної краси, але й духовної української культури.

До конкурсу зголосила вже свою участь низка українських часописів і журналістів в ЗСА. Маємо шану представити:



МАРТА СОФІЯ КОЛЕНСЬКА

— „Свобода” 18 років; студентка на 1-му році Ратгерського університету в Ньюарку — предмети історія та мистецтво; абсолютниця Школи Українознавства в Ньюарку; член Пласту, член Української Студентської Організації при Ратгерському університеті, член Української Студентської Громади в Ньюарку, Н. Дж., член СУСТА; зацікавленість: мистецтво — різьба, скульптура та графіка, студію різьбу в маестра М. Черешньовського; музика — грас на фортепіані і гітарі; спорт: ковзани, їзда верхи. Врала участь у двох пластових мистецьких виставках в Нью Йорку та у виставках влаштованих з рамени СУА і „Рідна Школа” в Ньюарку. Її ілюстрації появлялись у таких журналах, як: „Веселка”, „Наше Життя”, „Дружба” та американським журналі середньої школи Арчбішоп Волш; член УНС.



ЛІДІА МАРІЯ СЕМАНИШИН

— „Америка” 17 років; учениця середньої школи Колумбія в Мейплвуді, Н. Дж.; член Спілки Української Молоді Америки, Українського Музичного Інституту, член редакції журналу „Юнак”, член редакції „Етнік Америка”; зацікавленість: журналістика — пишу вірші, поміщені в журналах „Юнак”, „Наше Життя” і в „Амеріці” та в американських журналах, музика — органі, спів, виховна праця провадить гурток в Пласті, минаюлого року осягнула в Пласті найвищий ступінь гетьманської віршиці; фотографія; член УНС.



МАРІЯННА ЧАЙКІВСЬКА

— „Наш Голос” 21 років; студентка Бернхард коледжу, Колумбійський університет; член українського клубу при університеті; зацікавленість: мистецтво, музика, спорт — фехтування, основне зацікавлення — медицина.



ІРИНА КОЛОДИЦІН

— „Форум” 18 років; студентка Ля Саль коледжу у Філадельфії; член Спілки Української Молоді Америки, Т-ва Українського Студентського Молоді ім. М. Міхновського (ТУСМ) і Українського Клубу при коледжі; зацікавленість: гра на гітарі, народні і модерні танки і драма; член УНС.



КСЕНІЯ ОДЕЖИНСЬКА

— „Наше Життя” 19 років; студентка етнічної преси при Темпл університеті у Філадельфії, абітурієнтка Школи Українознавства; член Пласту, Української Студентської Громади, член хору Українського Музичного Інституту, член редакції ілюстрованого журналу „Юнак”, член редакції „Етнік Америка”; зацікавленість: журналістика — пишу вірші, поміщені в журналах „Юнак”, „Наше Життя” і в „Амеріці” та в американських журналах, музика — органі, спів, виховна праця провадить гурток в Пласті, минаюлого року осягнула в Пласті найвищий ступінь гетьманської віршиці; фотографія; член УНС.



АДРІАНА МУШІНСЬКА

— „Українка в Світі” 22 років; закінчила студії при Вейнському університеті в Детройті — еспаєнку і французьку мову, працює як заступниця учительки в публічних школах, закінчила українську вищу школу в Детройті та Школу Українознавства; член Пласту, член Комітету Оборони Мороза і Української Студентської Громади при Вейнському університеті; зацікавленість: малювання, кераміка, фортепіано, цікавиться класичною і українською музикою і літературою; член УНС.



ТЕРЕСА МАРКІВ

— „Лис Микита” 17 років; учениця середньої школи в Міллвуді, Н. Дж., редактор шкільної газети; член Пласту, танцювальної групи „Чайка”, режисер шкільної виставки; зацікавленість: малювання — брала участь протягом 5-ти років у виставках „Мистецька творчість молоді” в Нью Йорку, де одержала першу нагороду і призначення, бере участь у шкільних дискусіях.



ІРИНА ПЕЛЕХ

— „ОВІД” 18 років; студентка Темпл університету у Філадельфії, Па.; член Пласту, кандидатка до куреня УСП „Ті, що греблі ввуть”, член Української Студентської Громади, член хору Українського Музичного Інституту; зацікавленість: музика, гра на фортепіані, спів, мистецтво, суспільна праця, журналістика; член УНС.



ГАЛІА ВОПЧУК

— „Народна Воля” 18 років; студентка Темпл університету у Філадельфії, абітурієнтка Школи Українознавства; член Спілки Української Молоді Америки, Т-ва Української Студентської Молоді ім. М. Міхновського (ТУСМ) член танцювально-го гуртка при СУМА; зацікавленість: музика, народні танки, балет, мистецтво, ручні справи, спорт і спів.



ДАРІЯ МІРНА СТЕБЕЛЬСЬКА

— „Шлях” 21 років; студентка Бломсбург Стайт коледжу в Бломсбурзі, Па.; голова Українського Клубу при коледжі; зацікавленість: музика, кераміка і вишивання, спорт — теніс, джудо; член УНС.



РОКСОЛЯНА ШЕГІДИН

— „Вісті СФУЖО” 16 років; учениця середньої школи Мерлоу в Ньюарку, Н. Дж. і учениця „Рідної Школи”; член Пласту; зацікавленість: музика — фортепіано, балет, драма, проєктування жіночої ноші, спорт — легістартство, теніс і плавання; член УНС.



ХРИСТИНА ПАВЛОВСЬКА

— „Українське Православне Слово” 17 років; учениця середньої школи і учениця Школи Українознавства при парохії св. Андрія в С. Ваві Бруку; зацікавленість: фортепіано, математика; вчить в українській школі.



ТАНІА ФАТ

— „Молода Україна” 17 років; учениця останнього року середньої школи в Трентоні, Н. Дж.; член Об'єднання Демократичної Української Молоді, абсолютниця Школи Українознавства в Трентоні, працює з новачками ОДУМ-у; зацікавленість: українське громадське життя, гра на фортепіані, спів, українські народні танки, складання віршів, писання описів; член УНС.



РОКСОЛЯНА ШЕГІДИН

— „Вісті СФУЖО” 16 років; учениця середньої школи Мерлоу в Ньюарку, Н. Дж. і учениця „Рідної Школи”; член Пласту; зацікавленість: музика — фортепіано, балет, драма, проєктування жіночої ноші, спорт — легістартство, теніс і плавання; член УНС.



РОКСОЛЯНА ШЕГІДИН

— „Вісті СФУЖО” 16 років; учениця середньої школи Мерлоу в Ньюарку, Н. Дж. і учениця „Рідної Школи”; член Пласту; зацікавленість: музика — фортепіано, балет, драма, проєктування жіночої ноші, спорт — легістартство, теніс і плавання; член УНС.

Фотоіміжки та короткі інформації про пініше зголоше-них кандидаток будуть надруковані в черговому числі „Свободи”.

ЧИ ЗНАЄТЕ, ЩО ВЖЕ ЗА \$14.65  
МІСЯЧНО МОЖЕТЕ ЗАБЕЗПЕЧИТИСЯ  
НА \$50,000 НА ВИПАДОК АКСИДЕН-  
ТОВОЇ СМЕРТІ АБО НА \$25,000 НА ВИ-  
ПАДОК СМЕРТІ ЗВИЧАЙНОЇ ПРИ-  
ДВАВШИ 10-РІЧНУ ТЕРМІНОВУ  
ГРАМОТУ  
Українського Народного Союзу



### Пам'яті д-ра П. Кулиняка

Ніщо не вичуvalo про його близьку смерть — 7-9 грудня д-р Петро Кулиняк готував у своїх близьких друзів — Цханських. Мав добрий гумор, говорив про свої плани на наступний рік. Ніч на 10-грудня пройшла нормально. Встав у добром настрою. Вирішив відвідати своїх близьких у Честері, Па. Посидав, зібрався і пішов. По дорозі йому раптом стало погано. За мить — втратив свідомість. Випадкові люди покликали швидко допомогу. Амбуланс відвіз його до СС-МС Медікал Сентер. Але все було вже зайве.

Це сталося 10-го грудня 1974 року в Філадельфії, на 76-му році його життя. У суботу 14-го грудня 1974 року, невеличкий гурт рідних, друзів та знайомих відправили тіло бл. п. д-ра Петра Кулиняка, після відправи у церкві Царя Христа у Філадельфії, для вічного спочинку на цвинтар у Факс Чейсі.

Покійний за освітою ветеринарний лікар був людиною скромною, але культурною, начитаною й добре обізнаною з українською та світовою історією, політикою й культурою. Народився він 26-го червня 1899 року в селі Якубова Воля, Дрогобицького повіту, в селянській родині. Заможність батьків, як на Підкарпатські умови, була середня. Народну школу закінчив у рідному селі. Гімназію — у Дрогобичі. З гімназійної лавки, ще юнаком, пішов до Української Галицької Армії і пройшов з нею всю її героїчну епопею. Після поразки визвольних змагань втік до Чехо-Словаччини, поступив до Ветеринарного інституту в Берні, який і закінчив з дипломом ветеринарного лікаря. Вернувшись до Галичини, після деяких пошуків праці, влаштувався як ветеринарний лікар при районній молочної, спочатку в Калущі, а згодом — у Медичках, коло Дрогобича. Обов'язком його було обслуговувати т. зв. Допомоговий фонд при молочної.

На цій посаді д-р Петро Кулиняк працював до приходу в Галичину совєтської влади у вересні 1939 року. Тоді він перейшов на працю до Ветеринарного управління Облздороввідділу в Дрогобичі, а згодом — до ветеринарної лікарні в Бориславі, а частково — як ветеринарний лікар округу на західно частині повіту. У Німеччині працював у різні як ветеринарний фельдшер, аж до приходу американської армії.

Як і багато з нас, по капітуляції Німеччини, перебував у ДШН таборах у Карлсфельді і Берхтсгадені. Звідти, 1949 року, прибув до Америки. Тут оселився в Честері (Пенсильванія). Два роки працював на фабриці. Коли ж вивчив мову, то дістав працю при федеральному уряді, як ветеринарний лікар для контролю м'яса домашніх тварин, а пізніше — домашніх тварин.

Про своє рідне село Покійний згадував у одному листі до мене так: «Я можу пишатися своїм селом, бо з нього вийшли ось такі люди, що брали визначну участь у визвольних змаганнях: інж. Андрій Мельник, УСС, полковник киевських Січових Стрільців, голова ОУН; журналіст Михайло Матчак, УСС, сотник киевських СС, був послом до Соціалістично-радикальної партії, сибірський в'язень, де помер; студент філософії і надійний музикант Яків Грек, УСС, загинув у сталінській ясорубі; д-р Іван Блажевич, адвокат, посол до польського Союзу від Українського Національно-Демократичного Об'єднання (УНДО), також сибірський в'язень».

Не випадково Покійний д-р Петро Кулиняк згадував своє село і тих видатних людей, що вийшли з нього. Бо Якубова Воля, як бачимо, було тим щедрим і видатним джерелом, яке дало українському визвольному рухові стільки видатних заслужених людей. З цього джерела черпав громадську свідомість з юнацьких років і Петро Кулиняк. У тому ж підсвідомо сформувалась його людина особистість. Вихованим, як сам казав, на ідеях Шевченка, Драгоманова і Франка він був послідним українським

### Пам'яті м-ра Ярослава Пиндуса

Людину, що відійшла у Вічність, можна поглянути в різний спосіб. Можна, наприклад, з контексту її життя кіляти її найцінніших прикмет, або кіляти окремих епізодів, що найяскравіше закарбувались у пам'яті. Та мені здається, що справжню вартість такої людини, як покійний м-р Ярослав Пиндус, можна оцінити тільки на тлі її найбільшого доквілля та на фоні тих складних суспільно-політичних відносин, що серед них довелось Покійному провести дитячі, юнацькі та зрілі роки його життя.

Покійний Ярослав Пиндус походив із Станіславова, де його батько, що мав чисельну родину, був податковим урядовцем. Був батько Ярослав одним із тих небагатих українців тодішнього старшого покоління, що збереглися на державній праці. Там людям присвячувала польська шовіністична влада свою особливу увагу. І не тільки не вільно було займатися українським громадським життям, від них очікували польські загарбники багато більше: ступеневі колонізації їхніх дітей.

Батьки Славка Пиндуса дуже розчарували польську державу. Хоча свого українського серця не робили вони предметом публічної реклами, не тільки виховали всіх дітей своїх в українсько-патріотичному дусі, але здобулися на справжній підвиг, якщо брати до уваги тодішні життєві обставини, вможливили дітям із тих дітей випу освіту.

Після успішного покінчення станіславівської української гімназії, Ярослав Пиндус вписався на Правничий факультет Львівського університету та, по чотирьох роках студії, здобув на ньому диплом магістра прав. Тільки завдяки добрим зв'язкам і умовію пасивної долі вдалось Славкові знайти можливість почати судову практику на території «корониної» Польщі. Між тими часотами, що їх Ярослав Пиндус вів із батьківського дому, поруч пошани до чесного та почтунитого життя, був той глибокий, справді Франківський, тип патріотизму, що засвоїв він свої його всім фібрами своєї ніжної душі. Той патріотизм зводився до переконання, що великі діла творяться не тільки одноразовим могутнім поривом, але тихим, послідовним, щоденною працею. І той саме безрекламний патріотизм став і залишився одною із основних прикмет Славка Пиндуса як впродовж усього його життя.

Друга його велика і — на жаль — у нас доволі рідка прикмета — це толерантність у відношенні до українських патріотів різних політичних поглядів. Не зважаючи на такі чи інші власні симпатії до осіб і груп, Славко шанував заслужених діячів різних середовищ. Зате до живого болю його дані й нові прояви національного відступництва та сервілізму. Інші характерні риси Славка, що прищепували йому пошану та прихильності довірили, були: погідна вдача, вроджена скромність, со-

жаль на пенсії, то ця його жертовність заслуговує на подяку, подяку і пошану. Таким був і таким відійшов від нас у вічність цей скромний і чесний український патріот і віддано-жертовний громадянин нашої спільноти поза межами рідного краю. В його особі багато наших наукових і культурних установ утратили прикладного громадянина, щирої пильнички і жертводавця. Своєю діяльністю, постановою і зрозумінням потреб нашої науки й культури д-р Петро Кулиняк заслужив собі не тільки належну пошану, але й довготривалі пам'ятки. В літописі української науки й культури в діаспорі його ім'я буде вписане золотими літерами серед країнних і заслужених.

В першому ряді тих найяскравіших ентузіастів українського спорту — до останнього свого віддыху — стояв сл. пам'яті м-ра Ярослава Пиндуса.

Остан Оленицький

загальними політичними, побутівними і культурними справами, якими д-р П. Кулиняк постійно і частенько діяв з мною, він обов'язково, і в першу чергу, цікавився долею архівної Винниченкової спадщини.

В одному листі він поділявся зі мною прецікавими спогадами, як у Дрогобицькій українській приватній гімназії учитель української літератури не радив гімназістам читати Винниченка, і яка з цієї поради вийшла весела комедія.

Покійний близько брав до серця все, що стосувалось праці над спадщиною і самої спадщини В. Винниченка. На цьому місці до речі буде засвідчити, що це своє постільне зацікавлення працею комісії УВАН, що опікується цим архівом.

На цей наш діалог Покійний д-р П. Кулиняк негайно зареагував ділом. У фонд збереження і публікації Винниченківської комісії УВАН він надіслав пожертву 500 дол. Це була перша солідна частинка в розбудову фонду Винниченка, а д-р Петро Кулиняк став першим його оновником і меценатом.

Він почав постійно цікавитися працею комісії, її планами й можливостями. Має він в кожному листі, позу

### „САБАТКА ЛЬНІ“ ДОВОДІ ПРОФ. ЯР. РУДИЦЬКОГО

Нью Йорк (ОУПС). — В рамках річної конференції Американської Назводавчої Асоціації в Нью Йорк Гілтон проф. Яр. Рудницький із Вінніпегу англослов доповідь в англійській мові на тему назви одного з Гаванських островів — „Лисянські Айлленд“ — Острів Юрія Лисянського, українця, що в 1805 р. відкрив цей острів і дав його перший опис та карту в своїй книжці „Подорож навколо світу в 1803-1806“. „Лисянські Айлленд“ — одна з небагатьох українських назв на Тихому океані. — Перебуваючи на науковому відраженні в Індії, проф. Яр. Рудницький англослов доповідь про методи навчання модерних мов на зібранні факультету мов Бомбейського університету в Індії 20-го грудня 1974 р.

**REAL ESTATE**  
FOR SALE  
ACREAGE and LOTS  
Near Soyuzivka,  
Kerhonkson, N.Y.  
HOWARD C. ANDERSON  
Owner  
Accord, N.Y. 12404  
(914) 626-7305

**ВИКОНУЮ ПРОДАЖ — ЦІЛОРІЧНИЙ НОВОЦАСНИЙ ДІМ**  
8 кімнат, 2 ванни, кімнати міді від Сонячних, 5 мінут склади, ніжні 30 тис. Кліматизація, субота, неділя — (914) 626-7041

**Miscellaneous**  
Потую Української Жінки, щоб допомогла мені з дітьми, яка залишилась без матері. Пропу нікет на адресу: Микола Барчинин 5011 S. La Trobe Chicago, Ill. 60638

Виконую добру і солідну ПРАЦЮ Оббиваю стін деревом (paneling), встановлюю готові стіни, стелі і підлоги, перебування кухонних кабінетів, встановлення формальності, встановлення вікон і дверей. Малювання кімнат. (312) 234-1357. цілий день

**БОГТЕСЬ, ЦЮ ПОЧИНАЄТЕ ГЛУХИТИ?**  
Чикаго. Лл. Белтоне повідомляє про безлітний ефект спеціального зацікавлення, який чується, але не розуміється. На базисі аналізується кожному абсолютно даром неоперативний метод найменшого розміру Белтоне від який колисьбудь зроблено. Пийте тепер по цей неоперативний метод. Випробуйте собі приватно в своїй хаті, щоб побачити як малесенька мова може бути допомогою слуху. Це буде ваше, задержте собі, даром. Справжня допомога слуху, важить менше, як одна третя унції, все це постане у вас, в одній частині. Не має дрогошні від тіла до голови.

Ці моделі даром, тому пропоную — пийте в тер по Ванн. Знову повторюється, що вони є даром і очевидно без жодного зобов'язання. Вислаю вам тепер, отже шийте сьогодні до Dept. 4299 BELTONE ELECTRONICS 4201 W. Victoria Street CHICAGO Ill. 60646

Д-р Луки Ариана

**ОЛЬГА КОБИЛЯНЬСКА**  
Ціна: \$ 60  
Замовляти: **СВОБОДА**  
81-83 Grand Street  
Jersey City, N.J. 07303

Український католицький Цвинтар  
**СВ. ДУХА, Hamptonburgh, N.Y.**  
По інформації прописати або тел.: (914) 478-0764  
Holy Spirit Ukrainian Catholic Cemetery  
28 Chestnut Street, Yonkers, N.Y. 10701

### Вчіться по-англійськи в Ньюйоркському Університеті

Вчіться говорити, читати і писати  
Проведемо 14 продуктивних тижнів, студіюючи тоді, коли Ви хочете — вдень, а часом ввечері або в суботу.  
Студії в поважному університеті з досвідченими професійними спеціалістами.  
Зверніть увагу! Оплата та сама, що минулого року.  
Жадної підписки!  
За повними інформаціями телефонуйте (212) 598-3931 або пишьте до

**NYU American Language Institute**  
One Washington Square North  
New York, N.Y. 10003  
(Дорідо до всіх кабінетів в Нью Йорку та ліній PATH)  
Узнає: ALL accepts both BankAmericard and Master Charge.

**УВАГА! ДІПРОПТ, МПН. УВАГА!**  
ОКРУЖНИЙ КОМПІТЕТ ВІДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В ДІПРОПТІ  
ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО

**РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ**  
відбудуться у неділю, 26-го січня 1975 року, о год. 2.30 по полудні у залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ при вул. Маршів 4, 4655, із наступним порядком нарад:  
1. Відкриття і схвалення порядку нарад.  
2. Ствердження правильності Зборів.  
3. Вибір Президії.  
4. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.  
5. Звіт Управління і Контрольної Комісії.  
6. Дискусія над звітами.  
7. Абсолюторія уступачої Управління.  
8. Вибір нової Управи.  
9. План праці, внески і запити, різне.  
10. Закриття нарад.

У Зборах зобов'язані взяти участь члени Управи Округового Союзу, Управи, а зокрема Секретарі Відділів приналежних до Округу, а саме: 20, 71, 75, 82, 94, 110, 146, 165, 167, 174, 175, 183, 235, 292, 302, 309, 341, 504 і 506.  
Крім Головного Контролера УНС — Івана Ващука, у Зборах відіме участь також Головний Радний Сеген Ренета.  
Якщо на означену годину не явиться вимагане правлінням число делегатів Відділів, наради почнуться о годину пізніше, без огляду на кількість присутніх.  
Іван Ващук, голова Василь Палик, прес. реф.

### 3 днів 1-го січня 1975 року

### ЦІНИ ОГолошеня В ЦОДЕННИКУ „СВОБОДА“

1 ГНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за культурні імпреси (академія, посмертні згадки, роздуми, подяки) \$ 3.00  
1 ГНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ШПАЛЬТУ за приватні концерти, бізнесові оголошення (забаби, фестини, пісні, бенкет, банкі, продаж домів і т. д.) 5.00  
ОГОЛОШЕННЯ НА 8 ШПАЛЬТ, без огляду на їх зміст по 5.00 дол. за кожний гнч.  
Якщо до оголошення включиться знімок — виготовлення кліше з неї коштують додатково:  
ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на одну шпальту \$ 6.75  
ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на дві шпальти 8.50  
ВИГОТОВЛЕННЯ КЛІШЕ на три шпальти 10.00  
ОГОЛОШЕННЯ НА ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО (2 ДНІ ПЕРЕД ПОЯВОЮ) ПРИЙМАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ ДО 12-Ої ГОДИНИ ДНЯ.  
ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ всі організації, установи і поодинокі особи, які довгують за оголошення, що адміністрація буде змушена відкинути чергове оголошення, доки не будуть вивірні попередні рахунки.

**ЧИ ВАША ДИТНА ХОДИТЬ ДО УКРАЇНСЬКОГО СВІТЛИЧКИ? ЗВЕРНІТЬСЯ У ЦІН СПРАВИ ДО ВИХОВНОГО РЕФЕРЕНТИ ВІДІЛІ СУА, ЩО 6 У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТІ.**

### 7240, ТАРЗАН ПЕТРО КРИСП НАМОВЛЯЄ ТАРЗАН



Я чув багато різних розповідей про того фантастичного життя, Тарзана... Дивуюся, як ти це все пережив! Моє життя справді було фантастичне... Колись маву сісти на потрібний період часу і описати його в книжці... Виглядає, що так і треба буде зробити. Попробуй вправитися на нас! Чи можемо попросити тебе розказати нам трошки про твоє минуле? По вечері посідаємо біля ватрана, а ти тоді розкажеш нам свою „казку“... Моє розповіді може спричинити кошмарні сни, Петре! Вона цілком не буде казкою!

**PARCA Company**  
DEPARTMENT STORE  
48 E. 7th St.  
Tel. GB 3-3550, New York City 10003  
КЕРАМІКА, ВИШИВКИ, РЕЗЬБА, ПЛАТІВКИ для подарів у великому виборі в АРЦ.

### Різне

Українське Вислалкове Бюро  
**ROMAN PARCEL SERVICE**  
141 2nd Ave., New York City  
Tel.: (212) 475-7400  
ВІСНІАК ПАКІВ З ОДИНОМ І КАРТАМИ В УКРАЇНУ І ДО СССР. Мале, та складі все потрібне до вислалки. Послать також РЕМОНТ ПЕТРИФІКАТИ, АВТАМОТОПІЛЬНІ, ХОЛОДИЛЬНИКИ І ТЕЛЕВІЗОРИ. Урадою години: від понед. до п'ятниці 8:30-6:00 в., в суб. 8:30-5:00 в. В неділю, від 10-1 по пол.

Жінка, в середньому віці, що говорить по-українськи, ді...  
**ГОСПОДИНИ**  
до товариства старої пані Мешканки на місці, кімнати, харч і плати.  
Тел. (201) 434-0052 по 5-18 по пол.

**Miscellaneous**  
MR. WANYL STEFANYSHYN  
Please call (914) 965-6603 under Estate of the deceased Anastasia Matyiew

Funeral Directors

**ПЕТРО ЯРЕМА**  
УКР. ПОГРЕБНИК  
Займається Похороном в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКЛУДЖІСЬ. КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА  
**Peter Jarema**  
129 EAST 7th STREET NEW YORK, N.Y.  
ORegion 4-2568

**LYTWYN & LYTWYN**  
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS  
AIR CONDITIONED Обслуга ЦИПРА І ЧЕСНА.  
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.  
801 Springfield Avenue IRVINGTON, N.J. NEWARK, N.J. ESsex 5-5555

**SINKOWSKY FUNERAL SERVICE**  
3535 East Tremont Avenue BRONX, N.Y. 10465 Tel.: 983-2475  
Директор БОСНІ СЕНКОВСЬКІЙ  
Завідує амальгування похорон в каплиці, похованнях в кожному районі міста. Похорони по мінімальних цінах.

**КОВАЛЬЧИН FUNERAL HOME**  
Completely AIR CONDITIONED  
Займається Похороном в стейт NEW JERSEY

Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна і найкраща. У випадку смутку в родині, клієнту, як в день, так і вночі.  
**WILLIAM F. RASLOWSKY, Manager**  
129 Grand Street (cor. Warren Street) Jersey City, N.J. 07302 HEnderson 4-5131